

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 161/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť súdneho exekútora Mgr. I. P., P., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 CoE 45/07 z 24. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť súdneho exekútora Mgr. I. P. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2008 doručená sťažnosť súdneho exekútora Mgr. I. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného v čl. 1 Dodatkového

protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoE 45/07 z 24. januára 2008.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že V. (ďalej len „oprávnená“) 3. júna 1999 podala proti P. N. – F., P. (ďalej len „povinný“), návrh na vykonanie exekúcie. Na základe poverenia Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) začal sťažovateľ v predmetnom exekučnom konaní vykonávať jednotlivé úkony. Oprávnená podala 17. mája 2004 návrh na zastavenie exekúcie, na základe ktorého okresný súd exekúciu zastavil. Po doručení uznesenia o zastavení exekúcie sťažovateľ 19. apríla 2007 vyúčtoval trovy exekúcie, ktoré v predmetnom exekučnom konaní vznikli podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov v celkovej sume 4 722,70 Sk.

Okresný súd oznámením z 20. septembra 2007 sťažovateľovi oznámil, že nebude o trovách exekúcie rozhodovať. Sťažovateľ 11. októbra 2007 podal okresnému súdu žiadosť o vydanie rozhodnutia vo veci, v ktorej uviedol dôvody, na základe ktorých žiadal vo veci trov exekúcie rozhodnúť.

Okresný súd uznesením sp. zn. 23 Er 1767/99 z 26. októbra 2007 rozhodol, že sťažovateľovi náhradu trov exekučného konania nepriznáva, proti ktorému sťažovateľ 14. novembra 2007 podal odvolanie. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoE 45/2007 z 24. januára 2008 tak, že zmenil uznesenie okresného súdu tak, že návrh sťažovateľa na doplnenie uznesenia zamietol. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že *„súd prvého stupňa správne na daný stav aplikoval ustanovenie § 166 OSP a že exekútor v lehote do 15 dní od doručenia uznesenia nenavrhol jeho doplnenie o výrok vzťahujúci sa na trovy exekúcie“*.

Sťažovateľ je toho názoru, že krajský súd nesprávne aplikoval § 166 Občianskeho súdneho poriadku a že predmetnú vec mal rozhodnúť podľa Exekučného poriadku.

Podľa sťažovateľa rozhodnutím krajského súdu o nepriznaní trov exekučného konania bolo porušené jeho základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu a základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené navrhuje ústavnému súdu vydať tento nález:

„Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7 CoE 45/2007 zo dňa 24. 01. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa vlastníť majetok garantované čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7 CoE 45/2007 zo dňa 24. 01. 2008 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7 CoE 45/2007 zo dňa 24. 01. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva vlastniť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 7 CoE 45/07 z 24. januára 2008.

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie označených základných práv a práv uznesením krajského súdu z 24. januára 2008, ktorým zmenil rozsudok okresného súdu z 26. októbra 2007, je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom s nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces chráneného v čl. 46 ods. 1 ústavy je právo domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu).

Porušenie práva na súd, resp. prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by v prípade sťažovateľa prichádzalo do úvahy vtedy, keby podmienky na prístup k tomuto súdu ustanovené Občianskym súdnym poriadkom neboli zo strany krajského súdu rešpektované spôsobom zjavne neopodstatneným alebo arbitrárnym. Inými slovami, keby krajský súd tieto všeobecné podmienky prístupu k súdu vykladal vo vzťahu k sťažovateľovi diskriminačne v porovnaní s ich výkladom pri iných subjektoch domáhajúcich sa súdnej ochrany. V prípade sťažovateľa k takej situácii nedošlo, sťažovateľ mal priznané postavenie účastníka súdneho konania a krajský súd o jej návrhu meritórne rozhodol, aj keď nie v súlade s jeho predstavami.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že krajský súd napadnutým rozhodnutím tým, že mu nepriznal trovy exekúcie, „*dokonca sa trovami exekúcie ani meritórne nezaoberal*“, porušil jeho právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu.

Ústavný súd teda, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezochoch, nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu okrem iného vyplýva, že:

„Odvolací súd v zmysle zásad ustanovenie § 212 O. s. p. preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 písm. c) O. s. p. a zistil, že odvolanie súdneho exekútora nie je opodstatnené, a to i napriek tomu, že súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak rozhodol o nepriznaní náhrady trov exekúcie súdnemu exekútorovi.

Ako to vyplýva z obsahu spisu, uznesením zo dňa 5. 10. 2004, č. k. 23 Er 1767/1999-11 doručeným súdnemu exekútorovi dňa 11. 10. 2004, bola exekúcia zastavená. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 23. 11. 2004. Výrok o trovách exekúcie však do rozhodnutia zahrnutý nebol.

V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 166 ods. 1, 2 O. s. p., podľa ktorého ak nerozhodol súd v rozsudku o niektorej časti predmetu konania, o trovách, konania alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže účastník do 15 dní od doručenia rozsudku navrhnúť jeho doplnenie. Súd môže rozsudok, ktorý nenadobudol právoplatnosť, doplniť aj bez návrhu. Doplnenie urobí súd dopĺňacím rozsudkom, pre ktorý platia obdobne ustanovenia o rozsudku. Ak súd nevyhovie návrhu účastníka na doplnenie rozsudku, uznesením návrh zamietne.

Možnosť aplikácie vyššie uvedeného ustanovenia i v prípade rozhodnutia vydaného vo forme uznesenia, je daná ustanovením § 167 ods. 2 O. s. p.

Súdny exekútor v lehote do 15 dní od doručenia uznesenia nenavrhol jeho doplnenie o výrok vzťahujúci sa na trovy exekúcie, v dôsledku čoho mal súd prvého stupňa návrh súdneho exekútora na doplnenie rozhodnutia uznesením zamietnuť. Podanie súdneho exekútora zo dňa 19. 4. 2007, ktorým sa domáhal priznania náhrady trov exekúcie, po tom, čo došlo k právoplatnému zastaveniu exekúcie, z hľadiska obsahu (§ 41 ods. 2 O. s. p.) totiž

nemožno hodnotiť inak ako návrh na doplnenie uznesenia.

Skonštatovaním nepriznávajúcim súdnemu exekútorovi postavenie účastníka v časti týkajúcej sa trov exekúcie sa stotožniť nedá. Hoci Exekučný poriadok účinný do 31. 1. 2002 súdnemu exekútorovi v ustanovení § 37 ods. 1 postavenie účastníka nepriznával, z ďalších ustanovení Exekučného poriadku je zrejmé, že aj v tom čase súdny exekútor, pokiaľ sa rozhodovalo o trovách exekúcie, takýmto účastníkom konania bol. Ustanovenie § 200 Exekučného poriadku účinné do 31. 1. 2002 za trovy exekúcie považovalo bez akýchkoľvek pochybností odmenu exekútora, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času pri vykonávaní exekúcie. Uvedené ustanovenie pritom nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku priznávalo nielen oprávnenému ale tiež i exekútorovi. Nárok na náhradu trov exekúcie teda jednoznačne predstavoval nárok exekútora ako účastníka konania. Doplnením ustanovenia § 37 ods. 1 Exekučného poriadku novelou tohto právneho predpisu uskutočnenou zák. č. 32/2002 Z. z. sa len zvýraznilo postavenie súdneho exekútora ako účastníka konania a odstránili nejasnosti umožňujúce rozdielny výklad súvisiaci s postavením súdneho exekútora pri rozhodovaní o trovách exekúcie.

S prihliadnutím na tieto skutočnosti odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 220 O. s. p. napadnuté uznesenie zmenil a návrh súdneho exekútora na doplnenie uznesenia zamietol.“

Keďže ústavný súd z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nezistil skutočnosti, z ktorých by boli vyvodené závery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné, resp. neudržateľné, ktoré by súčasne mali za následok porušenie označených práv sťažovateľa, a skutočnosť, že sa sťažovateľ s uznesením krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho postupu, sťažnosť sťažovateľa na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Absencia porušenia ústavoprosných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie označených práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (IV. ÚS 116/05). Ústavný súd v súlade so svojou skoršou

judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) aj naďalej zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne čl. 6 ods. 1 dohovoru. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy.

Keďže odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd nepovažoval ani za svojvoľné, ani arbitrárne, nemohlo preto týmto rozhodnutím krajského súdu dôjsť ani k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008